

УДК 81'42:658.114

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-8\(38\)-269-279](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-8(38)-269-279)

Вербицька Лідія Олегівна кандидат філологічних наук, завідувач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації факультету психології та соціального захисту, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0003-0329-4553>

Конівіцька Тетяна Ярославівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації факультету психології та соціального захисту, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0002-2905-9191>

КОМУНІКАЦІЯ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ЯК ОДИН ІЗ АСПЕКТІВ КРИЗОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. У статті розкрито важливість ефективної комунікації в умовах надзвичайних ситуацій, яка є важливою складовою кризового менеджменту та вимагає високої точності, оперативності та адекватності інформації. Встановлено, що навіть за наявності добре налагоджених комунікаційних механізмів під час кризи можуть виникати значні проблеми через порушення інформаційних потоків. З'ясовано, що це впливає на ефективність реагування, оскільки здатність своєчасно передавати точну інформацію є критично важливою для належного реагування на надзвичайні ситуації. Наголошено, що важливими аспектами є технологічні складові, зокрема автоматизація обміну даними, та мовна точність, оскільки навіть незначні непорозуміння чи затримки можуть призвести до серйозних наслідків. Підкреслено, що для ефективної координації дій між різними службами необхідно розробити єдину стратегію обміну інформацією, що включатиме зворотний зв'язок із громадянами. Констатовано, що досягнення високої ефективності управління в надзвичайних ситуаціях вимагає підвищення кваліфікації учасників процесу, вдосконалення їхніх мовних навичок та інтеграції сучасних технологій для покращення обміну інформацією. Визначено, що особливу увагу слід приділяти розвитку специфічних навичок у співробітників екстрених служб, що забезпечує чітку координацію дій та мінімізує ризики помилок у процесі реагування. Зауважено, що важливу роль у мінімізації дезінформації та паніки відіграють фахівці з кризової комунікації, зокрема спіндоктори, які

адаптують повідомлення в умовах інформаційного хаосу. З'ясовано, що взаємодія між керівниками та підлеглими в умовах надзвичайної ситуації вимагає постійного вдосконалення управлінських навичок та здатності швидко реагувати на нові обставини. Наголошено на важливості забезпечення чіткої та зрозумілої мови під час комунікації в надзвичайних ситуаціях, щоб уникнути непорозумінь і затримок у реагуванні. Констатовано, що для успішного виконання рятувальних операцій необхідно використовувати мобільні платформи для обміну інформацією та зворотного зв'язку з громадянами, що дає змогу коригувати стратегії реагування в реальному часі. Підкреслено, що сучасні технології повинні включати механізми двостороннього зв'язку, що дозволяє коригувати управлінські стратегії залежно від реакції населення. Визначено, що забезпечення високої кваліфікації фахівців є важливим елементом для досягнення результативності в кризовому реагуванні, зокрема у сфері забезпечення здоров'я та безпеки громадян. Розкрито важливість розвитку критичного мислення у громадян для правильної інтерпретації отриманої інформації, що підвищує ефективність взаємодії в кризових умовах. З огляду на викладене, для забезпечення ефективної комунікації в умовах надзвичайних ситуацій необхідно удосконалювати взаємодію між різними службами та враховувати потреби вразливих категорій громадян, зокрема шляхом забезпечення доступу до традиційних засобів зв'язку та створення каналів для безпосереднього контакту.

Ключові слова: комунікація, надзвичайні ситуації, кризова комунікація, критичне мислення, мовні норми, мовна грамотність.

Verbytska Lidiia Olehivna Candidate of Philological Sciences, Head of Ukrainian Studies and Intercultural Communication Department of the Faculty of Psychology and Social Protection, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0000-0003-0329-4553>

Konivitska Tetiana Yaroslavivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Ukrainian Studies and Intercultural Communication Department, Faculty of Psychology and Social Protection, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0000-0002-2905-9191>

COMMUNICATION IN EMERGENCY SITUATIONS AS ONE OF THE ASPECTS OF CRISIS COMMUNICATION

Abstract. The article explores the importance of effective communication in emergency situations, which is a crucial component of crisis management and

requires high precision, timeliness, and adequacy of information. It is established that even with well-established communication mechanisms, significant problems may arise during a crisis due to the disruption of information flows. It is clarified that this impacts the effectiveness of response, as the ability to timely transmit accurate information is critical for an appropriate response to emergencies. It is emphasized that important aspects include technological components, such as data exchange automation and linguistic accuracy, since even minor misunderstandings or delays can lead to serious consequences. It is underlined that for effective coordination between different services, it is necessary to develop a unified information exchange strategy, which should include feedback from the public. It is noted that achieving high management efficiency in emergencies requires improving the qualifications of participants, enhancing their language skills, and integrating modern technologies to improve information exchange. It is determined that special attention should be given to the development of specific skills in emergency service personnel, ensuring clear coordination of actions and minimizing the risk of errors during the response process. It is remarked that crisis communication specialists, particularly spin doctors, play an important role in minimizing disinformation and panic, as they adapt messages in the context of information chaos. It is clarified that interaction between leaders and subordinates in emergency situations requires continuous improvement of management skills and the ability to respond quickly to new circumstances. Emphasis is placed on the importance of ensuring clear and understandable language during communication in emergencies to avoid misunderstandings and delays in response. It is stated that for the successful execution of rescue operations, mobile platforms for information exchange and feedback from citizens should be used, enabling real-time adjustment of response strategies. It is emphasized that modern technologies should include mechanisms for two-way communication, allowing for the correction of management strategies depending on the population's response. It is determined that ensuring high qualifications of specialists is an important element for achieving effectiveness in crisis response, particularly in the field of public health and safety. The importance of developing critical thinking in citizens for the correct interpretation of received information is revealed, which enhances the effectiveness of interaction in crisis situations. In light of the above, to ensure effective communication in emergency situations, it is necessary to improve interaction between different services and take into account the needs of vulnerable categories of citizens, particularly by providing access to traditional means of communication and creating channels for direct contact.

Keywords: communication, emergency situations, crisis communication, critical thinking, language norms, language literacy.

Постановка проблеми. У надзвичайних ситуаціях важливою є оперативність дій та ефективність комунікації, яка виступає основним механізмом передачі інформації між усіма учасниками процесу. Від правильного використання мови залежить також точність переданої інформації та емоційне сприйняття цих повідомлень, що є критично важливим у надзвичайних ситуаціях. Тому мова повинна бути максимально чіткою і зрозумілою, що дозволяє уникнути непорозумінь і забезпечити належне реагування. Одним з основних аспектів є правильне застосування термінології, оскільки точність мовних конструкцій безпосередньо впливає на ефективність комунікації. При цьому мовна грамотність учасників комунікаційного процесу відіграє важливу роль у підтриманні високого рівня довіри серед громадськості та забезпеченні адекватного сприйняття інформації.

Аналіз останніх наукових досліджень у сфері кризової комунікації свідчить про актуальність теми в умовах надзвичайних ситуацій. У межах вивчення цього питання Овсяник В. розглядає основи кризових комунікацій, акцентуючи увагу на їх важливості в умовах надзвичайних ситуацій [1]. Підтримуючи цей напрямок, Гайович Г., Шихненко К., Арехтейчук О. аналізують закордонний досвід кризових комунікацій та його адаптацію до українських реалій [2]. Поряд з тим, Дзяна Г. та Дзяний Р. розглядають управління комунікаціями в кризових ситуаціях з погляду ефективних практик, які сприяють мінімізації наслідків у соціальних структурах [3]. Натомість Вовк Н. та Мохнар Л. акцентують увагу на вдосконаленні методів комунікації в умовах надзвичайних ситуацій, що має велике значення для оперативності в управлінні та реагуванні [4]. Слабкий Г., Білак-Лук'янчук В. та Кочаник Н. підкреслюють важливість забезпечення ефективної комунікації з громадськістю, зокрема в умовах загрози громадському здоров'ю під час надзвичайних ситуацій [5]. Особливості підготовки фахівців екстрених служб до професійної комунікації в умовах надзвичайних ситуацій детально аналізують Ненько Ю., Шевченко О. та Кришталь Т., підкреслюючи важливість професійної підготовки для адекватного реагування [6]. Крім того, Барило О. та Потеряйко С. розглядають раціональні методи організації взаємодії у надзвичайних ситуаціях, зокрема через вдосконалення комунікаційних стратегій та механізмів [7].

Метою статті є дослідження комунікації в надзвичайних ситуаціях як одного з важливих аспектів кризової комунікації.

Виклад основного матеріалу. Важливість чітко організованої комунікації стає особливо очевидною в умовах надзвичайних ситуацій. Однак у момент кризи навіть добре налагоджені інформаційні потоки

можуть зазнавати значних руйнувань. Зазвичай надзвичайна ситуація є головною новиною дня, а медіа своєю чергою відіграють важливу роль у формуванні громадської думки щодо подій [1, с. 108]. Таким чином, комунікація стає одним з основних елементів кризового менеджменту, що вимагає від учасників процесу точності та своєчасності переданої інформації.

Варто зауважити, що комунікація в умовах надзвичайних ситуацій вимагає від учасників процесу впевненості та прямоти, а також високої мовної точності, що забезпечує ефективний обмін інформацією. Чітко сформульовані запитання та накази, а також своєчасне надання актуальної інформації є критично важливими для належного реагування на надзвичайні ситуації. У цьому контексті комунікація виступає інструментом передачі фактів та водночас засобом створення загального розуміння між учасниками процесу, що дозволяє координувати дії між фахівцями екстрених служб та іншими зацікавленими сторонами. При цьому важливими аспектами є швидкість передачі інформації та точність її формулювання, оскільки кожне неправильно подане повідомлення може призвести до непорозуміння і вплинути на ефективність реагування. У таких умовах здатність оперативно адаптуватися до змін у ситуації та коригувати повідомлення є важливим елементом комунікаційного процесу.

Зокрема, надзвичайні ситуації висувають особливі вимоги до комунікаційних процесів. Вони передбачають наявність значних фізичних і психологічних навантажень для залучених фахівців, чия відповідальність за ухвалені рішення особливо зростає, враховуючи постійну загрозу життю та здоров'ю людей. У таких умовах необхідні специфічні навички прогнозування ситуацій та ефективного використання вербальних і невербальних засобів комунікації. Це включає здатність рятувальників орієнтуватися в ситуаціях міжособистісної взаємодії, швидко реагувати на зміну ситуації, чітко розуміти мотиви та наміри інших учасників процесу, а також забезпечувати високу гнучкість і продуктивність комунікації [6, с. 330-331]. Водночас для ефективного реагування під час надзвичайних ситуацій важливими є також технологічні елементи, які забезпечують оперативність і точність обміну інформацією. Серед них пріоритизація повідомлень, автоматизація зв'язку та швидкий обмін наявними даними, що дозволяє мінімізувати затримки та непорозуміння. Крім того, важливу роль відіграє сумісність термінології, яка повинна бути узгодженою серед усіх учасників процесу, щоб уникнути двозначностей та забезпечити точність комунікації. Усі ці складові взаємодії сприяють результативності операцій в екстрених ситуаціях і забезпечують належну координацію дій на всіх етапах кризового реагування.

Також не менш важливим є забезпечення високої кваліфікації спеціалістів, які здійснюють кризову комунікацію. Одним із таких фахівців є спіндоктор, роль якого полягає в коригуванні медійних ситуацій під час криз та організації чи реорганізації комунікаційних подій.

Це дозволяє зберігати або відновлювати довіру до організацій і державних структур [3, с. 17]. У цьому контексті важливість спіндоктора полягає в його здатності адаптувати повідомлення в умовах інформаційного хаосу, а також в його умінні мінімізувати дезінформацію та паніку серед населення.

Практичний приклад цього можна побачити під час стихійного лиха, коли ефективно організоване інформування громадськості допомагає забезпечити швидке та скоординоване реагування всіх зацікавлених сторін, що своєю чергою сприяє зменшенню панічних настроїв серед населення.

Крім того, зворотний зв'язок у процесі управління під час надзвичайних ситуацій є надзвичайно важливим, оскільки забезпечує коректне реагування та взаєморозуміння між учасниками процесу.

Взаємодія між керівниками та підлеглими потребує постійного вдосконалення управлінських навичок, зокрема вміння правильно формулювати та передавати інформацію, підтримувати конструктивний діалог і забезпечувати ефективне управління в екстремальних умовах [4, с. 35]. Розвиток цих якостей, наприклад, у керівників підрозділів ДСНС сприяє досягненню високої ефективності управління, що вкрай важливо для успішного виконання аварійно-рятувальних робіт. Так, в умовах криз керівники повинні швидко реагувати на нові обставини, формулюючи чіткі накази та надаючи пріоритетні завдання для підлеглих, що дозволяє оптимізувати процеси реагування. Одним із прикладів може бути ситуація під час масштабної пожежі, коли вчасне коригування плану дій з боку керівника допоможе уникнути затримок та забезпечити ефективну евакуацію людей.

Важливо також, щоб керівники використовували чітку і зрозумілу мову для ефективної координації під час надзвичайних ситуацій. Наприклад, у разі евакуації важливо безпосередньо та однозначно передати команду: *«Ми повинні терміново організувати евакуацію з південного боку, всі підрозділи – по місцях!»*. Крім того, для забезпечення належного виконання завдань необхідно зберігати спокій і чітко формулювати вказівки підлеглим: *«Ваше завдання – організувати оборону південного сектору. Три хвилини на підготовку!»*. Регулярні брифінги також стають важливим інструментом для адаптації до змінних умов: *«Зараз ми коригуємо стратегічний план дій для забезпечення безпеки мешканців. Усім співробітникам потрібно приготуватися до наступної фази»*.

Крім того, розвиток специфічних навичок комунікації для співробітників екстрених служб має важливе значення. Підвищення кваліфікації у сфері взаємодії з іншими службами та створення єдиного інформаційного простору дозволяє мінімізувати ризики помилок і забезпечити чітку координацію дій на всіх етапах рятувальної операції. Так, під час реагування на техногенну катастрофу ефективна взаємодія між пожежними частинами, медичними установами та місцевими органами влади є критично важливою. У цьому контексті використання сучасних технологій для автоматизації обміну інформацією допомагає скоротити час на ухвалення рішень і забезпечити високий рівень синхронізації дій, що своєю чергою знижує ймовірність помилок і підвищує ефективність рятувальних операцій. Використання цифрових освітніх технологій у сфері дистанційного навчання має суттєвий вплив на організацію комунікацій, зокрема у надзвичайних ситуаціях. Проте комунікація, яка зводиться до простого інформування, не передбачає активного зворотного зв'язку з реципієнтами, що є важливим елементом для ефективного реагування на надзвичайну ситуацію. Це також не відповідає сучасним викликам управління ризиками, оскільки в умовах кризи надзвичайно важливо мати можливість взаємодії та оперативного коригування переданих повідомлень.

Відсутність інтерактивності у процесі комунікації значно знижує ефективність реагування на загрози, оскільки інформація, що передається без врахування запитів і потреб цільової аудиторії, може не досягти бажаного ефекту [2, с. 156]. Тому сучасні технології повинні включати механізми двостороннього зв'язку, що дозволяє своєчасно коригувати стратегії управління надзвичайними ситуаціями залежно від реакції населення та інших учасників процесу.

У цьому контексті важливо зазначити, що в надзвичайних ситуаціях ефективність комунікації залежить від передачі інформації одностороннім шляхом, а також від можливості швидкого зворотного зв'язку. Наприклад, для покращення реакції на надзвичайну ситуацію необхідно забезпечити канал для швидкого обміну інформацією між органами управління та громадянами. Це може бути реалізовано через цифрові платформи, чат-боти або інтерактивні онлайн-опитування. Так, у випадку надзвичайних ситуацій, таких як пожежі або паводки, платформи для зворотного зв'язку допомагають уточнити місця, де необхідна допомога, а також надати актуальну інформацію про евакуаційні маршрути та зібрати важливі дані для ухвалення управлінських рішень. Наприклад, за допомогою спеціальної форми на сайті або мобільного додатку громадяни можуть повідомити своє місце перебування або вказати потребу в допомозі, що дозволяє швидко адаптувати стратегії дій і коригувати інформування.

З огляду на вищезазначене, доцільно підкреслити, що у надзвичайних ситуаціях особливу увагу слід приділяти вразливим категоріям громадян, які можуть мати обмежений доступ до інтернету або не володіти необхідними навичками для використання новітніх технологій. Для таких осіб важливо використовувати більш традиційні засоби зв'язку, зокрема телебачення та радіо, які дозволяють швидко і доступно донести важливу інформацію. Крім того, доцільно організовувати додаткові пункти для безпосереднього контакту, такі як телефонні гарячі лінії, де люди можуть отримати необхідну допомогу або поставити питання. Наприклад, якщо надати чітке повідомлення: *«Якщо у вас виникли питання або необхідна допомога, телефонуйте на нашу гарячу лінію за номером...»*, можна створити ефективний канал для зворотного зв'язку, що забезпечить належну підтримку для вразливих верств населення.

Задля забезпечення ефективної системи ризик-комунікації з населенням необхідно підвищувати рівень інформаційної активності громадян та їхню зацікавленість у питаннях власної безпеки. Підвищення рівня інформованості є необхідним для формування у громадян поведінки, спрямованої на самозбереження в умовах надзвичайної ситуації. Інформування повинно бути спрямоване на розвиток у людей навичок адекватного реагування на надзвичайні події, що своєю чергою сприяє зниженню паніки та хаосу в кризових умовах. Важливо, щоб в умовах надзвичайної ситуації відбулося також покращення взаємодії між державними структурами та всіма зацікавленими сторонами, що дозволяє оперативно реагувати на зміни ситуації та здійснювати координацію дій [7, с. 307]. Тому впровадження системи безперервного зворотного зв'язку в управлінні надзвичайними ситуаціями є важливим кроком для вдосконалення комунікаційних процесів і підвищення ефективності реагування на надзвичайні події.

Важливо також для підвищення ефективності обміну інформацією між учасниками надзвичайних ситуацій забезпечити швидко і безперервну комунікацію на всіх етапах. Одним з таких інструментів є інтерактивні платформи, які дозволяють отримувати інформацію, а також збирати відгуки та запити громадян. Наприклад, під час природних катастроф мобільні додатки можуть бути використані для збору даних про місцезнаходження людей і їхні потреби, що дає змогу коригувати стратегію реагування у реальному часі, враховуючи ситуацію на місцях.

Водночас важливо формувати у громадян навички активної участі в комунікаційних процесах, оскільки в умовах криз часто необхідне швидке та адекватне реагування. Мобільні платформи, що забезпечують зворотний зв'язок, можуть допомогти у координації дій населення та спростити

оперативне ухвалення рішень. Водночас розвиток критичного мислення є важливим для правильного тлумачення отриманої інформації та ефективної взаємодії з іншими учасниками процесу, що підвищує загальну ефективність реагування на кризу. У разі надзвичайної ситуації у сфері громадського здоров'я важливо забезпечити своєчасне, чітке та послідовне інформування населення про поточну загрозу та її можливий вплив на здоров'я. Для досягнення цієї мети необхідна ефективна координація зусиль та ресурсів усіх залучених суб'єктів, включаючи органи державної влади, працівників у сфері громадського здоров'я, медичних фахівців, медіа та недержавні організації. В організаційному контексті має бути розроблена і затверджена комплексна цільова інформаційно-комунікаційна програма, яка містить визначення основних цілей, завдань, конкретних заходів, каналів і засобів комунікації, комунікаторів, обсягів фінансування, відповідальних осіб та індикаторів для моніторингу ефективності. Основною аудиторією цієї програми є все населення території, охопленої надзвичайною ситуацією у сфері громадського здоров'я. Додатково окремими цільовими групами для комунікаційного впливу є особи, які ухвалюють рішення на рівні відповідних регіонів, територіальних громад, установ та підприємств незалежно від їх організаційно-правової форми [5, с. 115].

Зазначені дії є важливими і для належного реагування служб в умовах інших типів надзвичайних ситуацій. У разі природних катастроф або техногенних аварій рятувальні служби повинні бути готовими до ефективної координації дій на місцях. Це вимагає безперервного обміну інформацією між різними структурами, такими як рятувальні підрозділи, органи місцевого самоврядування, медичні установи та інші служби. Для цього необхідно розробити спеціалізовану програму, яка чітко визначатиме завдання для кожної з цих структур і механізм зворотного зв'язку з населенням. Одним із важливих елементів є використання мобільних платформ для надання оперативної інформації про заходи безпеки та забезпечення доступу до контактів рятувальних служб.

Не менш важливим є також питання мовної грамотності працівників ДСНС, зокрема рятувальників, оскільки їхнє мовлення безпосередньо впливає на сприйняття інформації в кризових умовах. Порушення мовних норм, такі як нецільове вживання зайвих слів або складних конструкцій, можуть знижувати ефективність спілкування. Наприклад, замість чіткої та простої фрази *«під час евакуації загинули дві особи»* часто використовується складніша форма: *«в ході евакуаційних заходів була зафіксована загибель двох осіб»*. Це додаткове ускладнення повідомлення, що не відповідає вимогам до мовлення в екстрених ситуаціях, де важлива максимальна чіткість і швидкість сприйняття інформації.

Також трапляються тавтологічні вирази або ж плеоназм, які створюють зайве повторення та ускладнюють розуміння. Наприклад, «біля зруйнованого будинку зібрався натовп людей» може бути замінено на більш лаконічну та ясну форму «біля зруйнованого будинку зібрався натовп». Вживання подібних конструкцій збільшує складність сприйняття, іноді спотворює логіку повідомлення.

Важливою також є проблема вживання надмірно складних або неточних термінів, які можуть ускладнити розуміння інформації широкою аудиторією. Наприклад, замість терміну «рівень небезпеки» використовують більш складний вираз «ступінь загрози для життєдіяльності населення». Таке ускладнення знижує ефективність комунікації та може спричиняти недовіру до наданої інформації, що є критичним під час надзвичайних ситуацій.

Висновки. Таким чином, комунікація в умовах надзвичайних ситуацій є важливою складовою кризового менеджменту, що вимагає високої точності, оперативності та адекватності інформації. Однак навіть за наявності добре налагоджених механізмів під час кризи можуть виникати серйозні проблеми через порушення інформаційних потоків. Це своєю чергою знижує ефективність реагування, адже здатність своєчасно передавати точну інформацію є критично важливою. У цьому контексті важливу роль відіграють технологічні аспекти, зокрема автоматизація обміну даними, а також мовна точність, оскільки навіть незначні затримки чи непорозуміння можуть призвести до серйозних наслідків. Крім того, для забезпечення ефективної координації між різними службами необхідно розробити єдину стратегію обміну інформацією, яка також включатиме зворотний зв'язок із громадянами. З огляду на вищезазначене, особливу увагу варто приділити підвищенню кваліфікації учасників процесу, вдосконаленню їхніх мовних навичок та інтеграції сучасних технологій для забезпечення ефективного управління в умовах криз.

Література:

1. Овсяник В. М. Кризові комунікації в умовах надзвичайних ситуацій. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління. 2018. № 2. С. 105-111.
2. Гайович Г., Шихненко К., Арехтейчук О. Кризова комунікація: зарубіжний досвід і реалії України. Науковий вісник: Державне управління. 2023. № 2(14). С. 134-161.
3. Дзяна Г. О., Дзяний Р. Б. Управління комунікаціями в умовах криз. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. № 2. С. 13-21.
4. Вовк Н. П., Мохнар Л. І. Вектори удосконалення комунікації в умовах надзвичайних ситуацій. Вісник Національного університету оборони України. 2022. № 3(67). С. 26-39.

5. Слабкий Г. О., Білак-Лук'янчук В. Й., Кочаник Н. В. Забезпечення ефективної комунікації по збереженню громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. European scientific congress. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain. 2023. Pp. 113-116.

6. Ненько Ю. П., Шевченко О. Т., Кришталь Т. М. Особливості підготовки фахівців екстрених служб до професійної комунікації під час надзвичайної ситуації. Перспективи та інновації науки. 2023. № 10(28). С. 328-340.

7. Барило О. Г., Потеряйко С. П. Визначення раціонального методу організації взаємодії у надзвичайних ситуаціях. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. 2017. № 1. С. 305-313.

References:

1. Ovsyanyk, V. M. (2018). Kryzovi komunikatsii v umovakh nadzvychnykh sytuatsiy [Crisis communication in emergency situations]. Visnyk Natsional'noi akademii derzhavnoho upravlinnya pry Prezidenti Ukrainy. Seriya: Derzhavne upravlinnia, 2, 105-111 [in Ukrainian].

2. Hayovych, H., Shykhnenko, K., Arekheichuk, O. (2023). Kryzova komunikatsiya: zarubizhnyi dosvid i realii Ukrainy [Crisis communication: foreign experience and realities of Ukraine]. Naukovy visnyk: Derzhavne upravlinnia, 2(14), 134-161 [in Ukrainian].

3. Dzyana, H. O., Dzyanyi, R. B. (2022). Upravlinnia komunikatsiiamy v umovakh kryz [Managing communications in crisis situations]. Dniprovs'kyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava, 2, 13-21 [in Ukrainian].

4. Vovk, N. P., Mokhnar, L. I. (2022). Vektory udoskonalennia komunikatsii v umovakh nadzvychnykh sytuatsiy [Vectors for improving communication in emergency situations]. Visnyk Natsional'noho universytetu oborony Ukrainy, 3(67), 26-39 [in Ukrainian].

5. Slabkyi, H. O., Bilak-Luk'ianchuk, V. I., Kochanyk, N. V. (2023). Zabesperezhenia efektyvnoi komunikatsii po zberezhenniu hromads'koho zdorovia v umovakh nadzvychnykh sytuatsiy [Ensuring effective communication for public health preservation in emergency situations]. European scientific congress. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference, Barca Academy Publishing, 113-116 [in Ukrainian].

6. Nen'ko, Y. P., Shevchenko, O. T., Kryshchal', T. M. (2023). Osoblyvosti pidghotovky fakhivtsiv ekstrenykh sluzhb do profesiynoi komunikatsii pid chas nadzvychnoi sytuatsii [Features of training emergency service specialists for professional communication during an emergency]. Perspektyvy ta innovatsii nauky, 10(28), 328-340 [in Ukrainian].

7. Barylo, O. H., Poteriyko, S. P. (2017). Vyznachennia ratsional'noho metodu orhanizatsii vzaemodii u nadzvychnykh sytuatsiyakh [Determining the rational method of interaction in emergency situations]. Visnyk Natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrainy. Seriya: Derzhavne upravlinnia, 1, 305-313 [in Ukrainian].